

La bronca de can punyetes

El poder judicial s'ha convertit en un dels focus més importants de crispació de la vida política espanyola. Els vocals dels blocs del CGPJ, malgrat que no duguin punyetes ni toga com els magistrats, són la infanteria d'una batalla que protagonitzen PSOE, PP i associacions professionals.

S' explica per Madrid que el trencament va començar el 1999, quan es va triar un president del Tribunal Superior de Justícia de Galícia sense consens. D'aleshores ençà el màxim òrgan de govern dels jutges, el Consell General del Poder Judicial (CGPJ), s'ha convertit en el camp de batalla dels dos partits estatals principals, PSOE i PP, per mantenir quotes d'influència al tercer poder de l'estat i de les trifulgues corporatives de les associacions professionals (la conservadora i majoritària Associació Professional de la Magistratura -APM- i les minoritàries Jutges per la Democràcia -JpD-, de caràcter progressista, Francisco de Vitoria -FV-, d'orientació centrista, i Foro Judicial Independiente -FJI-.

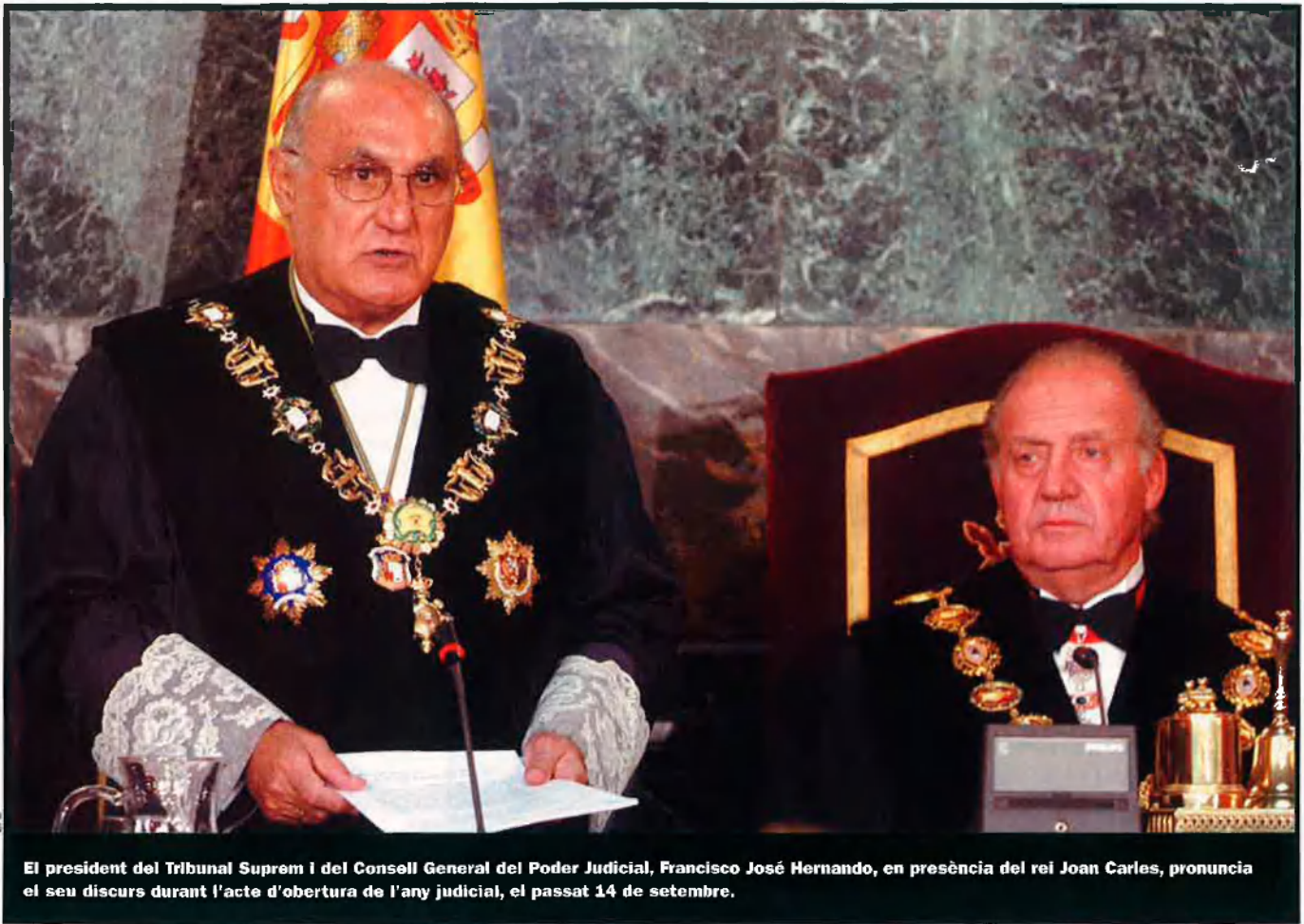
Amb la majoria absoluta del PP l'enfrontament entre el bloc conservador i el progressista del CGPJ es va agreujar. Amb la victòria del PSOE, l'ambient s'ha tornat irrespirable. L'octubre de 2001, PP i PSOE pactaven un mètode mixt de nomenament dels vocals, que substituïa el vigent des de 1985. Una part els continuarien escollint els grups parlamentaris directament entre jutges o juristes de reconegut prestigi, i la resta serien triats amb els avals de companys de la carrera judicial. Es donava, per tant, protagonisme als sindicats de jutges. Fruit de la correlació de forces que aleshores hi havia al Congrés, en plena efervescència aznarista, dels 21 membres del CGPJ escollits, onze (deu i el president, Francisco José Hernando) van ser de caràcter conservador; set, progressistes; un, independent avalat

per PP i PSOE; un, triat per CiU, i un altre, per IU. Dels set progressistes només en queden 6, ja que un d'ells, l'actual ministre de l'Interior, José Antonio Alonso, va dimitir per passar a la política i encara no ha estat substituït.

Aquesta majoria es mantindrà inalterable fins a l'octubre de 2006. Per tant, al Govern de José Luis Rodríguez Zapatero li queden, si un miracle no ho resol, dos anys de viure amb un poder judicial dividit i disposat a esdevenir el darrer bastió dels conservadors espanyols. Els dictàmens del CGPJ -no vinculants però sí preceptius en alguns casos- contraris a lleis com les dels matrimonis gais o la violència de gènere han estat significatius, però encara en vindran més.

Ara bé, el CGPJ no solament emet dictàmens. Si fos així, rai. Aquest és l'òrgan que promociona els magistrats a les sales del Tribunal Suprem -la cúspide judicial espanyola- i els presidents dels tribunals superiors de justícia de les autonomies. I per culpa de la divisió interna i de la radicalització de progressistes i conservadors, els acords en els nomenaments han desaparegut dels plens que cada quinze dies presideix Hernando. Les dades del corró conservador són esfereïdores: des de 2001 s'han nomenat 122 magistrats, dels quals 52 són de l'APM; 24, de JpD; 14, de FV; i 32, no afiliats, tot i que la majoria són d'orientació conservadora. Dels darrers divuit jutges promocionats al Suprem, dotze són de l'APM, i dels catorze nous presidents de tribunals superiors, només quatre són progressistes.

En les properes setmanes s'ha de renovar parcialment la Sala del Penal del

El president del Tribunal Suprem i del Consell General del Poder Judicial, Francisco José Hernando, en presència del rei Joan Carles, pronuncia el seu discurs durant l'acte d'obertura de l'any judicial, el passat 14 de setembre.

Tribunal Suprem i caldrà triar nou president, ja que l'actual, el conservador Román Puerta, es jubila. Aquesta sala jutja presidents del Govern, ministres, diputats, senadors, magistrats i fiscals, si es dóna el cas. Va condemnar José Barriónuevo i Rafael Vera i va estar a punt de jutjar Felipe González i Alfonso Guerra. En la darrera legislatura va evitar asseure al banc dels acusats Josep Piqué pel cas Ertoil i Jaume Matas per frau electoral. D'aquesta sala van sortir també els jutges que van il·legalitzar Batasuna. Ara la correlació de forces és de nou conservadors i set progressistes. I dels darrers vuit jutges que hi han entrat, només un ha estat progressista. Al Suprem s'han de canviar en breu tres presidents de sala més i un total de catorze magistrats.

El Govern del PSOE, i concretament el ministre de Justícia, Juan Fernando López Aguilar, pretén reequilibrar aquesta situació i d'altres. Per això, a final

d'agost l'executiu va proposar a ERC i IU escometre la reforma de la llei orgànica del poder judicial per canviar el sistema amb què el CGPJ nomena els magistrats. Fins ara n'hi havia prou amb majoria absoluta entre els vocals. La reforma que promou el Govern espanyol

preveu que els nomenaments arribin amb un aval de tres cinques parts. Es a dir, com a mínim, amb tretze dels vint vocals actuals.

Si la reforma tirés endavant, posaria les coses difícils als conservadors, ja que no en tindrien prou amb l'independència

Un president nostàlgic

Francisco José Hernando és un home conservador i nostàlgic de temps passats. Al seu llibre de memòries madrilenyes, *Agur Aznar*, l'exportaveu del PNB al Congrés Iñaki Anasagasti explica una anècdota reveladora. En ser escollit president del CGPJ i del Suprem, Hernando el va rebre. Quan duïen una estona, la màxima autoritat de la judicatura espanyola li va etzibar: "Crec que vostè i el PNB tenen una idea equivocada del general Franco. Puc parlar amb coneixement de causa perquè un familiar meu va treballar directament amb el *jefe del estado* i em deia que era una persona molt sensible a la justícia." El polític nacionalista es va quedar garratibat. Les inauguracions de l'any judicial a càrrec d'Hernando no tenen pèrdua. Al 2003 va carregar amb inusitada virulència contra l'"aparença democràtica" del pla Ibarretxe i els canvis "injustificats" a la Constitució, i el 2004 contra l'"atemptat" que el PSOE volia perpetrar contra la independència judicial canviant el sistema de nomenament dels jutges. **F. C.**

Fiscalia i TC, controlats

El Govern espanyol no té, però, problemes en els altres dos fronts de la Justícia sobre els quals pot, de manera més o menys directa, intervenir. Només en pujar al poder, el PSOE va cessar Jesús Cardenal, destacat membre de l'Opus Dei, com a fiscal general de l'estat, i hi va col·locar un jutge del Suprem Cándido Conde-Pumpido, que de moment controla la fiscalia sense ensurts. El Constitucional es va renovar amb tranquil·litat; Jiménez de Parga el va abandonar i el manteniment dels equilibris entre progressistes i conservadors després dels nomenaments del Govern i els consensuats al CGPJ va permetre situar-hi María Emilia Casas, de trajectòria esquerrana i garantista, al capdavant. Aquesta magistrada va ser l'única del TC que va posar peròs al rebuig dels recursos d'empara contra les continuades il·legalitzacions de les candidatures de l'esquerra abertzale. **F. C.**

dent Agustín Azparren i es veurien obligats a buscar el bloc progressista o a convèncer el vocal de CiU Alfons López Tena, que en els tres anys que duu al càrrec s'ha alineat sempre amb el sector progressista i ha mantingut una línia molt combativa i activa en temes com la llengua catalana. López Tena i CiU han aconseguit que, per als nomenaments, es tingui també en compte la capacitat i els mèrits professionals. El mètode de tres cinquenes parts s'aplicava fins ara a les propostes de magistrats pel Tribunal Constitucional, i obligava així a fer un repartiment entre els sectors enfrontats al CGPJ. L'informe que, sobre el projecte de reforma, va emetre el CGPJ amb els vots conservadors, va ser demolidor. "Un capítol més en l'encastellament de la dreta judicial", opinen des de Justícia.

La reforma va estar a punt de quedar en el no-res quan en la seva aprovació definitiva no va arribar a la majoria absoluta dels 350 diputats de la cambra baixa per les absències de divuit diputats socialistes i altres dels grups que els donaven suport, que eren tots els de la cambra excepte el PP. El Govern espanyol se les va empescar per, amb tràmit de màxima urgència i per via d'un consell de ministres extraordinari, aprovar de nou la llei per tornar-la a tramitar i

Alfons López Tena, nomenat per CiU, sovint s'ha alineat amb els sectors progressistes.

impedir així que el retard permetés a la majoria conservadora nomenar magistrats aplicant el seu corró. El Ministeri també canviarà el sistema d'elecció de les sales de govern dels tribunals per fer-les "representatives de la pluralitat".

La bronca al CGPJ és ja rutina. Els progressistes han intentat reprovar el

president Hernando i també el portaveu, el conservador Enrique López, a qui han desautoritzat en diverses ocasions. La tensió és constant, i els enfrontaments, també personals, ixen a la llum en les rodes de premsa incendiàries que convoca cada sector després de sucosos plens curulls de dards i retrets. Una etapa determinant en l'escalada d'enfrontaments va arribar amb el pacte d'estat per la justícia, que el PP i el PSOE van segellar la passada legislatura i que els socialistes van donar per trencat setmanes abans de les eleccions del 14-M. Els arquitectes de l'acord van ser el mateix Aguilar i l'aleshores secretari d'estat de Justícia, Ignacio Astarloa, actual portaveu del PP al Congrés en aquesta matèria. Fonts del CGPJ expliquen que va ser el lleonès Alonso qui va dinamitar l'acord i va minar-ne els ciments valent-se de la seva excel·lent relació personal amb Zapatero. Això li ha valgut una nefasta relació personal amb López Aguilar. Malgrat ser companys de gabinet s'han desautoritzat mútuament en diverses ocasions, per exemple, en la polèmica pel control al culte islàmic.

Mentre l'acord d'estat s'anava trinxant, també s'esmicolava la unitat interna al JpD. Dos dels vocals d'aquesta associació, Montserrat Comas i Javier Martínez Lázaro, eren partidaris de mantenir el pacte i buscar consens amb els conservadors. Es confrontaven, però, al sector liderat per Alonso, partidari del trencament. Conseqüència d'aquestes batalles, que es van fer evidents en el darrer congrés de JpD, Martínez Lázaro i Comas s'han desmarcat del seu bloc en algunes votacions i, entre els progressistes fidels a la doctrina Alonso, són coneguts com "Tamayo i Sáez", en honor als trànsfuges del PSOE madrileny.

Amb l'entrada en vigor de la reforma, la majoria conservadora optarà per buscar sistemes de bloqueig. La pau, el consens i el tarannà de concòrdia són lluny d'arribar al poder judicial espanyol, que, a ulls de la vicepresidenta primera del Govern espanyol, María Teresa Fernández de la Vega, és, juntament amb l'Església, "el sector social més immobilitista".

**Amb l'entrada en vigor de la reforma,
la majoria conservadora optarà
per buscar sistemes de bloqueig**

Ferran Casas